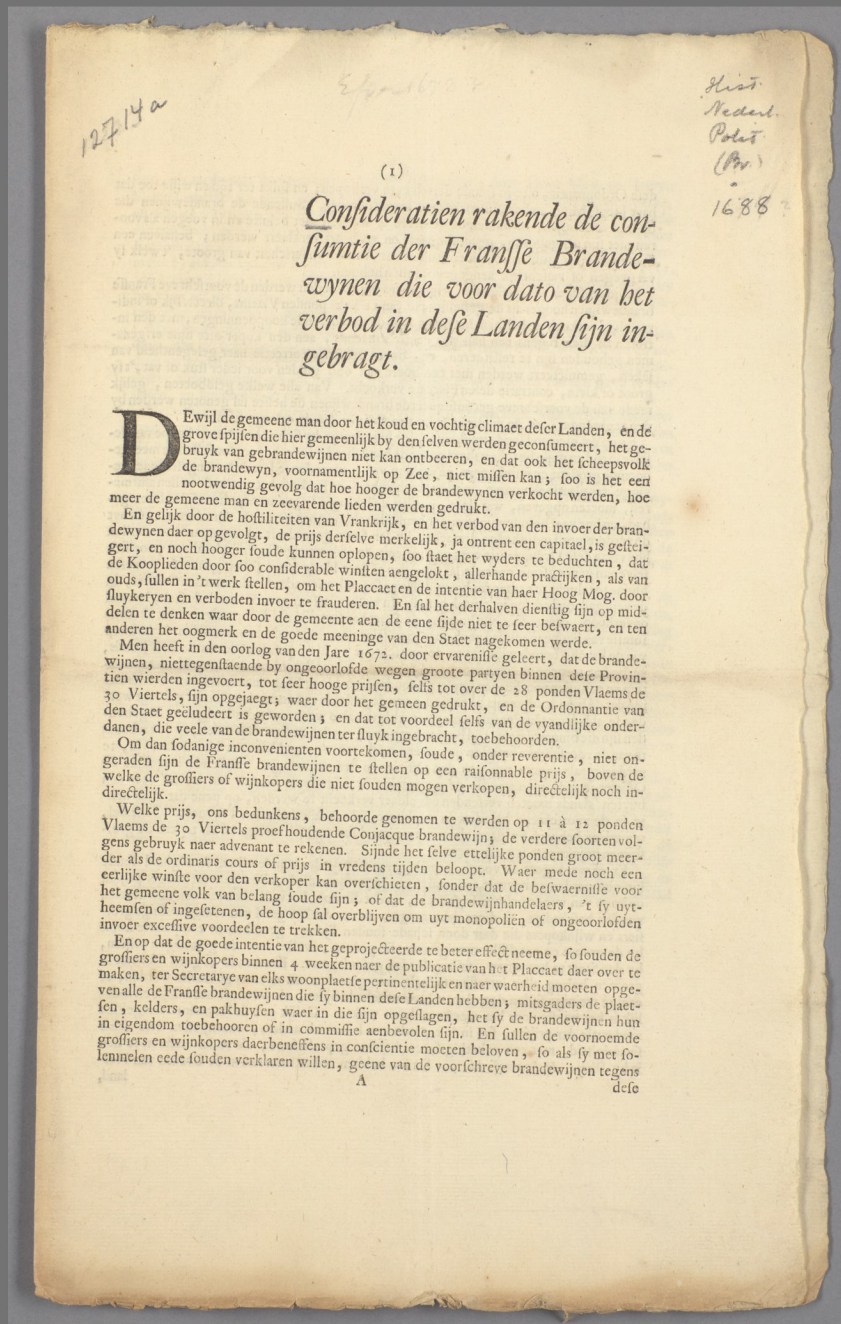

Consideratien rakende de consumptie der ...

Tryck // / I25 B 14 c Br. 1688 Fol.

Tillkomstår 1788.

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

Hist.
Nederl.
Polit.
(Pr.)

1688

(1)

Confideratien rakende de consumptie der Fransse Brandewynen die voor dato van het verbod in dese Landen sijn ingebracht.

DE wijl de gemeene man door het koud en vochtig climaet deser Landen, en de grove spijzen die hier gemeenlijk by den selven werden geconsumeert, het gebruik van gebrandewijnen niet kan ontbeeren, en dat ook het scheepsvolk de brandewyn, voornamentlijk op Zee, niet missen kan; soo is het een nootwendig gevolg dat hoe hooger de brandewynen verkocht werden, hoe meer de gemeene man en zeevarende lieden werden gedrukt.

En gelijk door de hostiliteiten van Vrankrijk, en het verbod van den invoer der brandewynen daer op gevolgt, de prijs derselve merkelyk, ja ontrent een capitael, is gesteeget, en noch hooger soude kunnen oplopen, soo staet het wyders te beduchten, dat de Kooplieden door soo considerabile winsten aengelokt, allerhande practijken, als van ouds, sullen in 't werk stellen, om het Placcaet en de intentie van haer Hoog Mog. door sluykeryen en verboden invoer te frauderen. En sal het derhalven dientig sijn op middelen te denken waar door de gemeente aen de eene sijde niet te seer beswaert, en ten anderen het oogmerk en de goede meeninge van den Staet nagekomen werde.

Men heeft in den oorlog van den Jare 1672. door ervarenisse geleert, dat de brandewijnen, niettegenstaende by ongeoorlofde wegen groote partyen binnen dese Provincien wierden ingevoerd, tot seer hooge prijzen, selfs tot over de 28 ponden Vlaems de 30 Viertels, sijn opgejaegt; waer door het gemeen gedrukt, en de Ordonnantie van den Staet geeludeert is geworden; en dat tot voordeel selfs van de vyandlijke onderdanen, die veele van de brandewijnen ter sluyk ingebracht, toebehoorden.

Om dan sodanige inconvenienten voortekomen, soude, onder reverentie, niet ongeraden sijn de Fransse brandewijnen te stellen op een raisonnable prijs, boven de welke de groffiers of wijnkopers die niet souden mogen verkopen, directelyk noch indirectelyk.

Welke prijs, ons bedunkens, behoorde genomen te werden op 11 à 12 ponden Vlaems de 30 Viertels proefhoudende Conjacque brandewijn; de verdere soorten volgens gebruik naer advenant te rekenen. Sijnde het selve ettelijke ponden groot meerder als de ordinaris cours of prijs in vredens tijden beloopt. Waer mede noch een eerlijke winste voor den verkoper kan overschieten, sonder dat de beswaernisse voor het gemeene volk van belang soude sijn; of dat de brandewijnhandelaers, 't sy uyt heemfen of ingesetenen, de hoop sal overblijven om uyt monopolien of ongeoorlofden invoer excessive voordeelen te trekken.

En op dat de goede intentie van het geprojecteerde te beter effect neeme, so souden de groffiers en wijnkopers binnen 4 weeken naer de publicatie van het Placcaet daer over te maken, ter Secretarye van elks woonplaetse pertinentelyk en naer waerheid moeten opgeven alle de Fransse brandewijnen die sy binnen dese Landen hebben; mitsgaders de plaetsen, kelders, en pakhuyfen waer in die sijn opgeslagen, het sy de brandewijnen hun in eigendom toebehooren of in commissie aenbevolen sijn. En sullen de voornoemde groffiers en wijnkopers daerbeneffens in conscientie moeten beloven, so als sy met solemnelen eede souden verklaren willen, geene van de voorschreve brandewijnen tegens dese

(2)
 dese Ordonnantie, ofte in fraude derselve, te verkopen; en sulks ter tijd en wijle toe dat haer Hoog Mog. anders fullen komen te ordonneren. Sullende de brandewijnen die by hun verfwegen, of binnen de gemelde 4 weeken met belofte en in voegen als vooren niet sijn aengegeven, geconfisqueert en verbeurt verklaert werden; behalven een boete van 300 gulden voor ider stuk of vat, sonder onderscheit van groote, 't welk sy verfwegen of valschelijk aengegeven fullen hebben.

Wijders fullen de grossiers en wijnkopers die bevonden werden de voorschreve Fransse brandewijnen hooger als de gestelde taxe van 11 à 12 ponden Vlaems, directelijk of indirectelijk, verkocht te hebben, het beloop van de excederende kooppenningen, met den intrest van dien tegens een half per cento 's maends, aen den koper ofte sijne erfgenamen gehouden sijn te restitueren, en, boven arbitrale correctie naer gelegenheid van saken, gemulsteert werden met een boete van 600 gulden voor ieder stuk of vat, 't sy groot of klein, contrarie desen Placcate verkocht. Van alle welke geldboeten, gelijk mede van de voorschreve geconfisqueerde brandewijnen de helfte sal genoten werden by den aenbrenger, en de wederhelft by den Officier die de calange sal doen.

En op dat niemand soude trachten eenige brandewijn by sich te houden op hoope van derselve in tijd en wijle by schaarsheid onder de hand dierder te verkopen, soo fullen de meege-noemde grossiers en wijnkopers, na verloop van 3 maenden sedert de bovengeseide aengevinge, ter plaetse als vooren, in alle oprechtigheid, en soo als sy het met eede willen affirmeren, moeten opgeven, wat sleet, uytflag en lekkagie sy gedurende dien tijd hebben gehad, en hoe veel brandewijnen onder hen lieden alsdan noch beruften. Om daer uyt, en uyt de verdere omstandigheden dersaek, by den Staet geoordeelt en afgenomen te werden hoe verre dese Ordonnantie wert geobedicert, en of dit voorgeslage middel alleen en op sich selve van genoegsame operatie sal sijn; dan of haer Hoog Mog. fullen genootsaekt wesen hunne toevlucht te nemen tot het middel van sequestratie onder handen van den Officier, in de voorgaenden oorlog in 't werk gestelt. In welken laesten gevalle, en als de saek, hoewel onverhoopt, daer toe moeste komen, de Staet een sortable tijd kan prefigeren tot de consumtie van het geene alsdan noch onvertiert sal wesen: blijvende daerentusschen de verkoop van de Fransse brandewijn boven de voorschreve 11 à 12 ponden Vlaems de 30 Viertels, verboden, op pene en correctie vooren geroert. En tot beter verhoedinge van de malversatien en collusien voorheenen gepleegt, souden haer Hoog Mog. dan mede kunnen ordonneren dat de brandewijnen na de expiratie van de gestelde tijd onder den Officier gebragt werdende, aldaer niet langer fullen mogen verblijven als 6 weeken; en dat de eigenaer sal gehouden sijn die binnen derselve tijd buyten het gebied van den Staet te versenden, op de verbeurte van de voorschreve brandewijn, en een boete van 600 gulden voor ider stuk of vat, te verdeelen als vooren tusschen den Officier en den aenbrenger. Sullende insgelijks de Officier in sodanigen gevalle de opgemelde brandewijnen binnen een maend daer aen buyten 's lands moeten versenden om aldaer verkocht te werden, op pene dat sijne helfte in de voorschreve brandewijn en boete, sal vervallen aen den Procureur Generael, ten wiens behoefte hy daerenboven tweemaal soo veel sal verbeuren als tegens de grossiers en wijnkopers is gestatueert.

En of wel tegens de voorsz. bepalinge van de prys der brandewijnen swarigheid soude kunnen werden gemitteert, ten aensien van de personen die brandewijnen tot hooger prijsen op hoop van winste hebben ingekocht, en dat die door het vaststellen van een taxe souden werden beschadigt, so dient daerentegens weder dat het getal van eenige weinige grossiers en wijnkopers die daar door schade souden lijden, geensints in comparatie komt by de groote en ontallijke menigte van die geenen, welke door de gematigde prijsen, by den Staet te beraemen, fullen werden gefoulageert. Kunnende in geen saek van so grooten belang aller intressen sodanig waergenomen en overeengebracht werden, of eenige weinige fullen daer door nadeel of schade lijden, als wanneer het billijk en redelijk is het minste voor het meeste te laten wijken. Gelijk ook de Romeinen diergelijke moderatie der prijsen, soo in 't regarde van koorn als anders, onaengesien dese selve swarigheid, met een gelukkig succes hebben gepractiseert, als onder anderen te sien is by *Dionys. Halicarnass. lib. 9.* En soo hebben ook te meermalen de Graven van Holland,

(3)
 land, als mede naer de verandering van de Regeering, haer Hoog Mog. de Heeren Staten Generael ten nutte van de gemeente de iteigering in de markt der granen gestuyt, en derselve tot laeger prijsen gebracht, sonder aentien van de winstderving en schade die een groot getal koornkopers daer by hadden, als blijkt by den Placcate van Keiser Karel in dato den 9. October 1546. als ook uyt seker verbael gehouden in een commissie by Raden van den Hove Provinciael van Holland, op den 20 October 1551. aen Vrouw Maria Gouvernante der Nederlanden overgegeven, mitsgaders noch by het Placcate van Koning Philips van den 25. September 1565. en van de Heeren Staten Generael in date van den 30 November 1628.

Men voege met wat nader reflexie by de geallegerde exemplen en maximen van Staet, dat het bepalen of verminderen van de prijs der Fransse brandewijnen klem en nadruk sal geven aen het Placcate by haer Hoog Mog. tegens den invoer derselve gepubliceert; altoo niemand om soo matig gewin sal willen gevaer loopen van sijn goed te verliezen, en bovendien in een swaere boete te vervallen.

Uyt welke puntuëler observantie vervolgens mede te verwachten is dat de Koornbranderyen hier te lande soo veel te meer fullen toenemen en de consumtie der granen doen aenwakkeren, ten beste van den Oosterschen handel, en soo veel ingesetenen daer van dependerende, als mede tot beneficie van de landeryen en inlandse gewassen, die nu sodanig onder de voet leggen dat noch eigenaers noch bruykers kunnen bestaen.

En schoongenomen dat de koornbrandewijn door de limitatie der Fransse brandewijnen eenigsints belet soude werden soo hoog te montereren als in den voorgaenden oorlog, soo fullen de koornbrandewijnstokers hunne branderyen evenwel met goede winsten kunnen voortsetten, naerdemael de 30 viertels, alle onkosten afgetogen, hun naer de tegenwoordige geldinge der granen nauwelijks boven de ses ponden Vlaems komen te staen, buyten de profijten die sy trekken uyt de spoeling.

De voorforge dan by wege van de geseide moderatie der prijsen, in manieren als vooren verhaelt, nopende de grossiers en Wijnkopers gedragen en vastgesteld sijnde, sal de swarigheid in 't regarde van de tappers gering sijn, dewijl die geen grooten inflag hebben, en alleenlijk door de grossiers en wijnkopers van tijd tot tijd geprovideert werdende, naer advenant van den inkoop hunne brandewijnen fullen uytstyten. En ingevalle eenig exces by derselve buyten vermoeden diesaengaende mogte werden gepleegt, soo kan daerinne ten allen tijde by een besondere Ordonnantie werden voorsien; ten waere de Staet raedtsaem vond allen 't selve in een Placcate te begrijpen, wanneer men de tappers, op een geproportioneerde pene daer toe te stellen, soude kunnen verbieden hunne onderhebbende Brandewijn, soo lang de consumtie sal gepermitteert wesen, hooger te verkoopen als tegens 24 stuyvers de stooop.

En hoewel men vertrouwt dat de bovenstaende propositie en de redenen daer by gededu-ceert, ingressie fullen hebben daer het behoort, soo wil echter de voorsteller gaerne afwachten dat imand van meerder bequaemheid en de saek dieper insiende, beter en dienstiger middelen tot intominge van de opkopers der brandewijnen weet uyt te vinden, waer door, behalven de verdere nuttigheden voor het gemeen hier boven aangewesen, de onderdanen van Vrankrijk, wiens Koning de welstand deser landen op allerhande wijze tracht te ondermijnen, fullen werden verhindert eenige voordeelen te trekken uyt de contraventie en fraude van het Placcate by haer Hoog Mog. uyt so gewichtige oorsake en redenen onlangs geëmanceert.

